

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/46648>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

Ex-minister Louis Tobback: ‘België verdampt’

Door: Freerk Boedeltje & Henk Donkers, Faculteit der Managementwetenschappen, Radboud

Sinds begin jaren zeventig loopt Louis Tobback (1938) al mee in de Belgische politiek. Hij was minister van Binnenlandse Zaken, heeft de federalisering van de Belgische staat mee in gang gezet en is nu burgemeester van Leuven, waar in 1968 na hevige onlusten op de universiteit de scheuring van de Belgische staat begon. Tobback is bekend om zijn one-liners, zoals ‘De scheiding van de Nederlanden in 1831 is een historische vergissing’. En: ‘België verdampt. Dat is het beste wat België kan verkomen’.

‘Ik ben een orangist.’ Het is een vreemde gewaarwording dat te horen uit de mond van de voormalige voorman der Vlaamse socialisten, Louis Tobback. Wat hem betreft had België als staat nooit geboren hoeven worden en wilden veel inwoners eigenlijk ook geen eigen staat. ‘Steden als Leuven en Gent kenden sterke orangistische stromingen, maar de Hollanders hebben zich in 1830 laten weggagen door Franstaligen die bang waren dat ze Nederlands moesten spreken, en katholieken die vreesden dat ze protestant moesten worden. Als de Prins van Oranje niet zo’n lamme eend was geweest, waren de zeventien provinciën nog bij elkaar geweest en hadden we nu een Verenigd Koninkrijk der Nederlanden gehad. Dan zouden we nu een veel sterkere inbreng hebben in Europa. Voor de Zuidelijke Nederlanden, België dus, zou het een zegen geweest zijn als de scheiding van de Nederlanden niet had plaatsgevonden. We hebben hier eerst de catastrofe van de Contrareformatie en Hertog van Alva over ons heen gehad. Duizenden Franse hugenoten en Vlaamse lutheranen en calvinisten zijn toen weggevlucht en droegen bij aan de Gouden Eeuw boven de Moerdijk. De universiteit van Leuven die onder Karel V tot de beste van Europa behoorde, liep leeg. In 1830 gebeurde dat opnieuw. Talloze vrijzinnige en protestantse professoren vertrokken naar Nederland. Zonder de scheiding had onze geschiedenis er heel anders uitgezien. Onderschat dat niet.’

‘Onmiddellijk na de totstandkoming van het onafhankelijke België, dus direct na de tiendaagse veldtocht, is er een regelrechte poging tot ‘culturele genocide’ ondernomen. Aan de ene kant probeerde men uit het niets een natiegevoel creëren en ging daarvoor de geschiedenis herinterpreteren. Alsof België al bestond toen Julius Caesar het over Belgadum had. Klinkklare onzin. Aan de andere kant probeerde men een natie te scheppen door het volk één onderwijs- en cultuurtaal op te dringen, en het Nederlands te beschouwen als een dialect dat alleen nog door een paar boerkes gesproken werd. De Vlaamse bourgeoisie werkte daaraan graag mee. In Leuven werden de notulen van de gemeenteraadsvergaderingen tot de Tweede Wereldoorlog nog in het Frans geschreven en sprak men in de gemeenteraad ook na de Tweede Wereldoorlog nog Frans. Toen ik in 1974 in de volksvertegenwoordiging kwam zat daar mijnheer Rolant Jacquemine namens de liberale PVV. Hij zat er voor een louter Vlaams arrondissement, maar hij verstond geen

woord van wat zijn kiezers zeiden. Mijn moeder werkte als verkoopster in een groot warenhuis in Leuven en mijn vader als magazijnier. Maar de directeur sprak geen woord Nederlands. Hoewel ik agnost ben, moet ik erkennen dat ik dankzij de Vlaamse onderpastoors nog Nederlands spreek. Dat is het begin geweest van de Vlaamse emancipatie.'

Federalisering

Een echte eenheidsstaat is België volgens Tobback nooit geweest. Toen hij in 1993 minister van Binnenlandse Zaken was, werd België een federale staat. Hij heeft er geen spijt van daar persoonlijk aan bijgedragen te hebben. Tobback: 'Federalisering of regionalisering is een goede manier om spanningen in een land weg te nemen. In de voormalige provincie Brabant, die bestond uit het huidige hoofdstedelijke gewest Brussel, Waals Brabant en Vlaams Brabant, deed men niet anders dan ruzie maken, of: de buit verdelen. De splitsing heeft twee jonge, dynamische, beter bestuurd provincies opgeleverd. Je moet geen dingen bij elkaar willen houden die niet meer bij elkaar horen. Dan kun je beter in een los verband zitten waar iedereen zich kan uitleven. Dan kun je makkelijker met elkaar tot overeenstemming komen dan wanneer je elkaar voortdurend in de weg zit en elkaar blokkeert.'

'Ik ben het niet eens met mensen die zeggen: "We zijn al zo klein en dan worden we nog kleiner en hebben we nog minder te zeggen." Wij Vlamingen zijn met bijna zes miljoen. De Denen en Ieren zijn met minder en hebben wel wat te vertellen in Europa. Zelfs de Luxemburgers tellen mee in Europa, al zijn ze met minder inwoners dan de stad Antwerpen.'

Verdamping

'Waar zal het heengaan met België als staat? België zal verdampen in Europa en dat is het beste wat België kan overkomen. Veel mensen denken dat staten van alle tijden zijn, maar de moderne staat is een concept uit de 19de eeuw. We keren hoe langer hoe meer terug naar de situatie van voor die tijd. In heel Europa verdampen de staten, niet alleen in België. Groot-Brittannië verdampt in Schotland, Engeland, Wales en Noord-Ierland; Spanje in Catalonië en Baskenland. In Italië wil het noorden zich losmaken van de rest. "Wij willen niet betalen voor de luiaards in het zuiden rond Napels en op Sicilië", roept de Lega Nord. Zo spreekt het Vlaams Belang over de Walen. Toen de Slovenen met 5 procent van de bevolking 20 procent van het BNP produceerden, wilden ze een eigen republiek. Recentelijk is de Duitse poging om de federatie anders in te richten mislukt en men gaat ervan uit dat dit de komende tijd ook niet zal lukken. Der Spiegel sprak van 'de geblokkeerde republiek'. Het federalisme functioneert niet meer, men is bijvoorbeeld niet in staat de arbeidsmarkt te flexibiliseren omdat de Bundesländer dat blokkeren. Als je vandaag een referendum zou houden in Duitsland, zouden ze dan kiezen voor de Wiedervereinigung? Ze zouden Duitsland niet willen splitsen in Oost en West, maar Beieren zou liever alleen verder willen gaan, net als de inwoners van Westfalen en Sleeswijk-Holstein.'

'We zitten met een vergrootglas naar België te kijken en schreeuwen angstig: "Het land valt uiteen". We keren alleen terug naar de toestand van vóór 1830, waar we een groot deel van onze geschiedenis geweest zijn. Maar met het grote voordeel dat we nu opgaan in een groter Europees verband.'

'Er ontstaan steeds meer regionale en subregionale verbanden. Er ontstaat rond Lille een groeipool met Kortrijk en Doornik in België, en Roubaix en Valenciennes in Frankrijk. Die streek ontwikkelt zich voorspoedig; Lille verzelfstandigt ten opzichte van Parijs. Zelfs het

Franse Jacobinisme verdampt stilaan. Toen een Waalse socialist in de kamer zei dat hij met Wallonië terugwilde naar Frankrijk, zei een Waal uit de provincie Luxemburg: “Ga maar als je wilt, maar dan gaan wij naar Luxemburg. Want 40 procent van de inwoners van Arlon werkt in Luxemburg-stad.”

De koning

‘Dat in een recente opiniepeiling 80 procent van de bevolking geen scheiding wil, zegt niet veel. Bij het verdwijnen van de Belgische staat zien mensen een soort cataclysmen voor zich waarbij we op de Brusselse Grote Markt het volk en de Staten-Generaal bijeenroepen en officieel het einde van België afkondigen. En dan zien ze aan de ene kant de Hollanders binnenvallen en aan de kant de Fransen om ons onder de knoet te brengen.’

‘In België houdt de koning de boel bij elkaar. Hij belet dat wij al vechtend over straat rollen. De positie van de monarchie is in België niet zo sterk als in Nederland, maar toch zou Nederland zich gemakkelijker een president kunnen veroorloven dan België. Als wij een president moeten gaan kiezen, betekent dat het einde van België.’ ■